

Nagardžuna Ratnavali

Draguljni vijenac kraljevskih savjeta

(Skt. *Rajaparikatha-ratnavali*)

Bodhisattva Arya Nagarjuna

Duboko poštovanje prenosiocima ove zbirke učenja.

Duboko poštovanje prevoditeljima izvornog teksta.

Slava Buddhama i Bodhisattvama!

Ratnavali, ili "Draguljni vijenac", iznosi mnoga od temeljnih mahayanskih učenja na blistavo jasan način, pa prijevod ovog iznimnog teksta donosimo na zasebnoj stranici, poglavlje po poglavlje. Premda se studiranje teksta rukovodi komentarom kvalificiranog učitelja na korijenski tekst majstora Nagarjune, motivirani čitatelj pronaći će mnogo otvorenog učenja i ovako, u stihovima samim. Za čitav je tekst karakteristično ispreplitanje "visokog statusa" i "konačne dobrote". Visoki status je stanje iznimno rijetke sreće, sklada i nadarenosti unutar cikličnog postojanja (*samsara*), ljudsko rođenje sa svim zamislivim atributima sretnog rođenja, dakle u relativnoj ravni najviše prolazno ostvarenje. Konačna dobrota ili "krajnja milost" je potpuno i savršeno prosvjetljenje, nepovratna duhovna emancipacija, ostvarenje nirvane i savršenog buddhastva. Danas u zapadnom budizmu ima puno govora o "sprezi psihologije i tradicionalne budističke duhovnosti", no radi se često ustvari o staroj temi tj. usklađivanju svjetovne i duhovne dimenzije ne prakse i metodologije, već duhovnog ploda, čiju dvojnost traži već i dvojnost ljudske motivacije za "srećom sada ali i uvijek", a čiju neodredivost nazivamo ne-dvojom zbiljom *dharmate*. Shodno tome, učinak "Draguljnog vijenca" je u mnogome otrežnjujući, bez obzira iz koje jednostranosti mu prilazimo.

Arya Nagarjuna bio je indijski pandita iz Vidarbhe u Južnoj Indiji koji je živio u 2. stoljeću nove ere, dakle oko 600 godina nakon Buddhinog preminuća (485. g. p.n.e.). U to je vrijeme Mahayana učenje bilo u previranju, pa si je Nagarjuna dao u zadatak da ga osnaži pokretanjem Madhyamaka filozofije, zasnovane na Prajnaparamita sutrama, koje je također popularizirao. Postao je jednom od najutjecajnijih duhovnih ličnosti u povijesti budizma, prerastajući prostorne i vremenske odrednice, pa se kasnije uglavnom spominje kao Bodhisattva Nagarjuna i javlja se kao patrijarh u mnogim lozama tibetskih, kineskih, korejskih i japanskih škola. Igra također važnu ulogu u genealogiji Shingon budizma kao treći patrijarh ezoteričnog učenja koji je primio tajnu Dharmu od velikog bića Vajrasattve. Ovdje, u "Draguljnom vijencu", ovaj veliki majstor Mahayane i Mantrayane razjašnjava Buddhino

izlaganje praznosti (*śūnyata*) temeljem sutri "Savršenosti mudrosti" (*Prajnaparamita*); predstavlja nam deset stupnjeva (*bhūmi*) razvoja Bodhisattve koji vode ka Buddhastvu temeljem sutre "Deset stupnjeva" (*Daśabhumika*); objašnjava Bodhisattvine zbirke zaslug i mudrosti temeljem sutre "Izlaganje Akṣayamatija" (*Akṣayamatinirdeśa*). "Draguljni vijenac" je izvorno posvećen indijskom kralju Śatavahani, pa stoga Nagarjuna uvrštava mnoge savjete o upravljanju državom, no pojam "kralj" ima i alegorijsko, kao i ezoterično značenje. Dio o neprivlačnosti tijela pisan je s obzirom na žensko tijelo jednostavno zato što je kralj bio muško. Kao što i sam Nagarjuna kaže, savjet obuzdanja odnosi se na oba spola. Među njegovim djelima, "Draguljni vijenac" je poznat po opširnom opisivanju kako duboke praznosti, tako i obimnih bodhisattvinskih djela samilosti za univerzalno spasenje.

"Draguljni vijenac" - Prvo poglavlje

I. Visoki status i krajnja dobrota

1. Klanjam se Sveznajućem koji
Slobodan je od svih jada,
Ukrašen svim vrlinama,
Jedinstveni prijatelj svih bića.
- 2 O, kralju! Objasniti ću prakse jedino
Povoljne da potaknem u tebi učenje,
Jer prakse će biti uspostavljene
U [prikladnom] primatelju izvrsnog učenja.
- 3 U onoga tko prvo vježba visoki status
Krajnja dobrota izniče kasnije,
Jer ostvarenjem visokog statusa ta osoba
Postepeno dolazi do krajnje dobrote.
- 4 Visoki status se tumači kao sreća,
Krajnja dobrota kao oslobođenje,
Suština njihovih sredstava
Ukratko su vjera i mudrost.
- 5 Kroz vjeru se oslanja na prakse,
Kroz mudrost se istinski spoznaje,
Od ove dvije mudrost je glavna,
A vjera je njen preduvjet.
- 6 Onaj tko ne zanemaruje prakse
Kroz žudnju, mržnju, strah ili neznanje
Poznat je kao osoba vjere, uzvišeni
Nositelj krajnje dobrote.
- 7 Temeljito raščlanivši
Sve činove tijela, govora i uma,
Onaj tko ostvaruje što pogoduje sebi
I drugima i koji uvijek prakticira - mudar je.
- 8 Ne ubijati, ne krasti i prisvajati,
Ne vršiti blud i nevjeru,
Potpuno zauzdati lažan,
Svadjiv, grub i besmislen govor,
- 9 Odbaciti sebičnost,
Zlovolju i gledišta ništavnosti -
Ovo su deset bijelih staza
Djelanja, od njih obrnute su crne.

- 10 Ne opijati se, ispravno se izdržavati,
Ne povređivati, smotreno davati, štovati
Štovanja vrijedno, i blagonaklonost njegovati -
Praksa je ukratko to.
- 11 Praksa ne znači
Mučiti tijelo,
Jer time nije prestalo povređivanje
Drugih i time im nema pomoći.
- 12 Onaj tko ne cijeni veliku stazu izvrsnog
Učenja koja sjaji etikom, davanjem i strpljenjem,
Taj šteti svom tijelu, uzima
Loše staze koje vode u bespuće;
- 13 Tijela uhvaćenog u zamku kvarnih
Jada, ulazi on zadugo u
Strašnu prašumu kružnog postojanja
Među drveće beskrajnih bića.
- 14 Kratki život dolazi kroz ubijanje,
Mnogo patnje kroz povređivanje,
Kroz krađu oskudna sredstva,
Kroz bludnost neprijatelji.
- 15 Iz laganja izniče kleveta,
Iz svadljivosti rastajanje prijatelja,
Iz grubosti slušanje neugodnog,
Iz brbljanja nepoštovanje riječi.
- 16 Sebičnost uništava vlastite želje,
Zla namjera rađa stravičnu tjeskobu,
Pogrešna gledišta vode zlim gledištima
A opijanje pomućenosti uma.
- 17 Kroz nedavanje nastaje siromaštvo,
Kroz pogrešno izdržavanje obmana,
Kroz aroganciju loša [obiteljska] loza,
Kroz zavist manje ljepote.
- 18 Loša boja dolazi kroz ljutnju,
Glupost od neimanja pitanja pred
Mudrima. Glavni plod¹ svih ovih
Loše je preporođanje za ljude.
- 19 Nasuprot dobro poznatim
Plodovima ovih nevirtina
Nalazi se iznicanje učinaka
Uzrokovanih svim vrlinama.
- 20 Žudnja, mržnja, neznanje i
Činovi koje oni stvaraju, nevirtine su.
Ne-žudnja, ne-mržnja, ne-neznanje
I činovi koje oni stvaraju, vrline su.
- 21 Od nevirtina dolaze sve patnje
A isto i loša rođenja,
Od vrlina sva sretna rođenja
I užitci svih rođenja.
- 22 Odustati od svih nevirtina
I uvijek djelovati u vrlinama
Tijelom, govorom i umom - ovo su

Tri oblika prakse.

- 23 Ovim se praksama postaje slobodan od postajanja
Stanovnikom pakla, gladnim duhom ili životinjom;
S ljudskim ili nebeskim rođenjem ostvaruje se
Obilje radosti, sreće i vladanja.
- 24 Kroz usredotočenosti, neizmjernice i bezoblična zadubljenja
Dostiže se blaženstvo Brahme i tako dalje.
To su ukratko prakse
Za visoki status i plodovi njihovi.
- 25 Učenja krajnje dobrote,
Kažu Osvajači, duboka su,
Suptilna i zastrašujuća za
Djecu koja nisu učena.
- 26 'Ja nisam, ja neću biti.
Ja nemam, ja neću imati',
To plaši svu djecu
A ubija strah u mudrima.
- 27 On koji govori samo da pomogne
Bićima, rekao je da sva su
Nastala iz zamisli 'ja'
A obmotana su zamišlju 'moje'.
- 28 'Ja' postoji, 'moje' postoji.'
To pogreške su kao zbilje,
Jer ovo dvoje nisu [ustanovljeni] iz
Istinske i ispravne svijesti.
- 29 Mentalni i fizički skupovi nastaju
Iz zamisli 'ja' koja lažna je ustvari.²
Kako može ono što izraslo je
Iz sjemena lažnog biti istinito?
- 30 Vidjevši skupove tako kao lažne,
Zamisao 'ja' se napušta
A uslijed njenog napuštanja
Skupovi ne izniču više.
- 31 Kao što se kaže da
Slika vlastitog lica vidi se
Ovisno o zrcalu
Ali ne postoji ustvari [kao lice],
- 32 Tako zamisao 'ja' postoji
Ovisno o skupovima,
Ali poput slike vlastitog lica
U stvarnosti 'ja' ne postoji.
- 33 Kao što bez ovisnosti o zrcalu
Slika se lica vlastitog ne vidi,
Tako ni 'ja' ne postoji
Bez ovisnosti o skupovima.
- 34 Kad svetac Ananda
Postigao je [uvid u] značenje ovog,
Ostvario je oko Dharme i podučavao
Neprekidno druge redovnike.
- 35 Pogrešna zamisao 'ja' opstoji sve dok
Skupovi se iskrivljeno poimaju,

- A kad ova zamisao 'ja' postoji,
Postoji i djelanje koje uzrokuje rođenje.
- 36 S ova tri pristupa uzajamno uzrokovana
Bez početka, sredine ili kraja,
Ovaj kotač kružnog postojanja
Okreće se poput 'kotača' baklje.
- 37 Pošto kotač ovaj ne dolazi od sopstva, drugog
Ili od oboje, u prošlosti, sadašnjosti ili budućnosti,
Zamisao 'ja' prestaje
A tako i djelanje i preporođanje.
- 38 Tako onaj tko vidi kako uzrok i učinak
Nastaju i nestaju
Ne smatra svijet
Stvarno postojećim ili nepostojećim.
- 39 Tako onaj tko čuo je ali ne ispituje
Učenje koje uništava svu patnju, I plaši se neustrašivog stanja
Strahuje uslijed neznanja.
- 40 To da svi ovi ne postoje u nirvani
Ne plaši vas,
No zašto vam nepostojanje
Objašnjeno ovdje uzrokuje strah?
- 41 'U oslobođenju nema sopstva i nema skupova.'
Ukoliko tako se izlaže oslobođenje,
Zašto vam se onda ne sviđa ovdje
Uklanjanje sopstva i skupova?
- 42 Ukoliko nirvana nije ne-stvar,
Kako onda može imati prirodu stvari?
Utrnuće pogrešne zamisli o
Stvarima i ne-stvarima naziva se nirvanom.
- 43 Ukratko, gledište nihilizma je da
Činovi ne nose plodove; bez
Zasluga je i vodi u loše stanje, pa
Smatra se pogrešnim gledištem.
- 44 Ukratko, gledište postojanja je da
Postoje plodovi činova;
Zasluzno i usmjereno prema sretnim
Rođenjima, smatra se ispravnim gledištem.
- 45 Pošto 'jest' i 'nije' nestaju u mudrosti,
Postoji prelaz onkraj zasluga i grijeha,
Ovo je, kažu izvršnici, oslobođenje od
Nesretnih i sretnih preporođanja.
- 46 Viđenjem nastanka³ kao uzrokovanog
Nadilazi se ne-postojanje,
Viđenjem prestanka kao uzrokovanog
Više se ne održava postojanje.
- 47 Prethodno nastali i istovremeno nastali⁴
[Uzroci] su ne-uzroci; tako nema uzroka ustvari;
Pošto [inherentno postojeće] nastajanje nije,
Konvencionalno ili konačno, uopće znano.
- 48 Kad ovo je, ono izniče,
Poput niskog kad postoji visoko.

- Kad ono je nastalo, onda i ovo,
Poput svjetlosti kad postoji plamen.
- 49 Kad visoko je, nisko mora biti, jer
Oni ne postoje kroz svoju [urođenu] prirodu,
Kao što bez plamena ni
Svjetlost ne izniče.
- 50 Vidjevši tako da učinci nastaju
Iz uzroka, utvrđuje se ono što javlja se
U svjetovnim konvencijama
I ne prihvata se nihilizam.
- 51 Onaj tko odbacuje [inherentno postojeći uzrok
I učinak] ne razvija [gledište] postojanja,
[Utvrđujući] kao istinito ono što ne izniče iz konvencija;
Tako, bez oslonca na dvojnosti, biva oslobođen.
- 52 Oblik vidljiv [bićima] iz daljine
Jasno vide oni koji su blizu.
Da privid je [doista] voda, zašto [onda]
Vodu ne vide oni blizu?
- 53 Onako kako ovaj svijet vide
Stvarnim oni koji daleko su
Ne vide oni koji su blizu
[Za koje on je] bez znakova poput privida.
- 54 Kao što privid je nalik vodi ali
Nije voda i ne postoji ustvari [kao voda],
Tako skupovi su nalik sopstvu ali
Nisu sopstva i ne postoje ustvari [kao sopstva].
- 55 Pomislivši da privid je
Voda i onda krenuvši tamo,
Bio bi tek glup da sluti
'Ona voda ne postoji.'
- 56 Onaj tko zamisli da prividni
Svijet postoji ili ne postoji
Stoga je pomućen. Tako u
Pomućenosti, nema oslobođenja.
- 57 Sljedbenik ne-postojanja pati u lošim preporadanjima,
Dok sretna dolaze sljedbenicima postojanja;
Onaj tko zna što ispravno je i istinito, ne oslanja se
Na dvojnost i tako oslobođen postaje.
- 58 Ukoliko kroz znanje što ispravno je i istinito
Ne utvrđuje postojanje i ne-postojanje
I tako [vi mislite] da vjeruje u ne-postojanje,
Zašto ne bi bio sljedbenik postojanja?
- 59 Ukoliko iz pobijanja [inherentnog] postojanja
Ne-postojanje mu slijedi,
Zašto iz pobijanja ne-postojanja
Ne bi slijedilo mu postojanje?
- 60 Oni koji uzdaju se u prosvjetljenje
Nemaju nihilističke teze,
Ponašanja il' misli, pa kako da
Budu smatrani nihilistima?
- 61 Pitajte svjetovnjake, Samkhye,

- Vaišešike i Nirgranthe,
Zastupnike osobe i skupova,
Izlažu li što ide onkraj 'jest' i 'nije'.
- 62 Znajte onda da ambrozijom
Buddhine Dharme naziva se duboko,
I neobično učenje koje siže
Onkraj postojanja i ne-postojanja.
- 63 Konačno kako bi svijet postojao s prirodom
Koja otišla je onkraj prošlosti, sadašnjosti
I budućnosti, bez odlaska po uništenju,
Bez dolaska i bez ostajanja čak ni za tren?
- 64 Pošto u stvarnosti doista
Nema dolaska, odlaska ili ostajanja,
Kakva je onda razlika konačno
Između svijeta i nirvane?
- 65 Ukoliko nema trajanja, onda nema
Nastanka i nema nestanka.
Kako mogu nastanak, trajanje i
Nestanak konačno postojati?
- 66 Kako su stvari ne-trenutačne
Ako uvijek se mijenjaju?
Ukoliko ne mijenjaju se, onda kako se
Uopće mogu promijeniti?
- 67 Postaju li trenutačne kroz
Djelomični ili potpuni raspad?
Pošto nema poimanja nejednakosti,⁵
Ova trenutačnost se ne može prihvatiti.
- 68 Kad stvar prestaje postojati kroz trenutačnost,
Kako išta može biti staro?
Kad stvar je ne-trenutačna uslijed trajnosti
Kako išta može biti staro?
- 69 Pošto tren prestaje, on
Mora imati početak i sredinu,
Ova trostruka priroda trenutka znači da
Svijet nikad ne traje ni trenutak.
- 70 Isto tako početak, sredinu i kraj
Treba raščlaniti poput trenutka;
Stoga, početak, sredina i kraj
Nisu [nastali] iz sopstva ili drugog.
- 71 Uslijed imanja mnogo dijelova 'jedno' ne postoji,
Nema ničeg što je bez dijelova, nadalje
Bez 'jednog' ne postoji 'mnogo'
A bez postojanja nema ne-postojanja.
- 72 Ukoliko kroz uništenje ili protiotrov
Postojeće prestaje postojati,
Kako može biti uništenja ili
Protiotrova bez postojećeg?
- 73 Konačno svijet ne može
Kroz nirvanu nestati.
Na pitanje da li ima kraja
Osvajač nije progovorio.

- 74 Pošto nije predavao ovo duboko učenje
Svjetovnim bićima koja nisu [prikladni] primatelji,
Sveznajući je zato poznat
Kao sveznajući među mudrima.
- 75 Tako učenje krajnje dobrote
Iznijeli su savršeni Buddhé,
Vidioci stvarnosti, kao duboko,
Neshvatljivo i bezosnovno.⁶
- 76 Uplašeni ovim bezosnovnim učenjem,
Uživajući u niskom, ne prelazeći
Onkraj postojanja i ne-postojanja,
Nerazumna bića srljaju u propast.
- 77 U strahu od neustrašivog boravišta,
Iskvareni [su propali, pa] druge vode u propast.
O, kralju! Djeluj na način
Da iskvareni ne upropaste tebe.
- 78 O, kralju! Da ne propadneš
Objasniti ću kroz svete spise
Bivanje nadsvjetovnog,
Stvarnost koja ne uzda se u dvojnost.
- 79 Ovu dubokost što oslobađa i
Onkraj je grijeha i vrline
Nisu iskusili oni koji strahuju od bezosnovnog,
Drugi, Tirthike, pa ni mi sami.
- 80 Osoba nije zemlja, niti voda,
Niti vatra, niti vjetar, niti prostor,
Niti svijest, a niti svi oni [zajedno];
Kakva osoba postoji mimo njih?
- 81 Kao što osoba nije konačna [stvarnost]
Već sastavljena od šest sastojaka,
Tako i svaki od njih je
Sastavljen i nije konačno.
- 82 Skupovi nisu sopstvo, nisu u njemu,
Ono nije u njima, bez njih ono nije,
Izmiješano nije sa skupovima poput vatre i goriva,⁷
Stoga kako da sopstvo postoji?
- 83 Tri elementa⁸ nisu zemlja, oni nisu u njoj,
Ona nije u njima, bez njih ona nije;
Pošto ovo vrijedi za svaki,
Oni su poput sopstva lažni.
- 84 Po sebi zemlja, voda, vatra i vjetar
Ne postoje inherentno [tj. po sebi];
Kad bilo koja tri su odsutni, ne može biti jedan,
Kad jedan je odsutan, onda su i tri.
- 85 Ako kad tri su odsutna, jedan ne postoji
I ako kad jedan je odsutan, tri ne postoje,
Onda svaki sam ne postoji;
Kako mogu činiti sastavljeno?
- 86 Inače ako svaki sam postoji,
Zašto bez goriva nema vatre?
Isto tako zašto nema vode, vjetra ili zemlje

- Bez mobilnosti, tvrdoće ili kohezije?
- 87 Ukoliko [se odgovori da] dobro je znano da vatra [ne postoji
Bez goriva ali da ostala tri elementa postoje
Neovisno], kako vam tri mogu postojati po sebi
Bez drugih? Nemoguće je da tri
Nisu u skladu s međuzavisnim nastajanjem.
- 88 Kako mogu oni što postoje po sebi
Biti uzajamno zavisni?
Kako mogu oni koji ne postoje po sebi
Biti uzajamno zavisni?
- 89 Ako kao jedinke ne postoje,
Već kad jedan je, onda tri su tamo,
Onda neizmješani nisu na istom mjestu,
A izmješani, prestaju biti jedinke.
- 90 Elementi ne postoje po sebi pojedinačno,
Kako da onda njihove pojedinačne oznake postoje?
Ono što ne postoji pojedinačno ne može prevladavati;⁹
Njihove se oznake smatraju konvencijama.
- 91 Ovaj način pobijanja treba također primjeniti na
Boje, mirise, okuse i objekte dodira,
Oko, svijest i oblik,
Neznanje, djelanje i rođenje,
- 92 Agens, objekt, činjenje i broj,
Posjedovanje, uzrok, učinak i vrijeme,
Kratko i dugo i tako dalje,
Ime i imenovano također.
- 93 Zemlja, voda, vatra i vjetar,
Visoko i nisko, suptilno i grubo
Vrlina i tako dalje, kaže Pobjednik,
Prestaju u svijesti [stvarnosti].
- 94 Sfere zemlje, vode, vatre
I vjetra ne javljaju se toj
Neiskazivoj svijesti,
Potpunom gospodaru bezgraničnog.
- 95 Ovdje visoko i nisko, suptilno i grubo,
Vrlina i nevrлина
I ovdje imena i oblici
Svi prestaju biti.
- 96 Što nije bilo znano, znano je
Svijesti kao [stvarnost] svega što
Javljalo se prije. Tako ove pojave
Kasnije prestaju biti u svijesti.
- 97 Sve ove pojave povezane s bićima
Vide se kao gorivo za vatru svijesti,
One troše se kroz izgaranje u
Svjetlosti istinskog razlučivanja.
- 98 Stvarnost se kasnije ustvrđuje
Onoga što prethodno imputirano je neznanjem;
Kad stvar nije ustanovljena,
Kako može biti ne-stvari?
- 99 Pošto pojave oblika su

Imena tek, prostor je također samo ime;
Bez elemenata kako da oblici postoje?
Stoga čak ni 'ime-samo' ne postoji.

100 Osjećaje, saznanja, htijenja
I svijesti treba shvatiti kao
[Tvarne] elemente i sopstvo, te su stoga
Šest sastojaka¹⁰ besopstveni.

Bilješke

- 1 Prvo opisani plodovi bili su učinci unutar ljudskog života u skladu s uzrocima. Ovdje se pak misli na odgovarajuće učinke kao cjelokupne živote ili 'rođenja' u lošim svjetovima.
- 2 "Ustvari" znači "u konačnom smislu", ili "što može izdržati analizu."
- 3 Nastanak patnje uzrokuje pogrešna zamisao 'ja', a njen prestanak uzrokuje staza mudrosti.
- 4 Prethodno u odnosu i istovremeno u odnosu na svoje učinke.
- 5 Nije slučaj da se mijenja samo dio. Naprimjer, Vaišeške kažu da je atom vječan, ali da su mu stanja promjenjiva.
- 6 "Bezosnovno" znači da ne daje osnovu za mišljenje kako sve stvari inherentno postoje.
- 7 Skupovi i sopstvo nisu neizrecivi kao jedno ili različito, pošto sve su stvari ili jedno, ili različito.
- 8 Voda, vatra i vjetar; ili kohezija, toplina i mobilnost.
- 9 Potencije četiri elementa, kaže se, prisutne su u svemu. Prevladavanje nekog elementa određuje specifičnu pojavnost nečega.
- 10 Šest sastojaka su zemlja, voda, vatra, vjetar, prostor i svijest koje 'netko' smatra 'sobom' - svojim sopstvom.

II. Isprepleteno objašnjenje krajnje dobrote i visokog statusa

- 101 Kao što ničeg nema kad
Deblo banane sa svim njegovim dijelovima
Rastavi se, isto je tako kad osoba se
Rastavi na [šest] sastojaka.
- 102 Stoga su Osvajači rekli,
'Sve su pojave besopstvene.'
Pošto to je tako, morate prihvatiti
Svih šest sastojaka kao besopstvene.
- 103 Tako ni sopstvo ni ne-sopstvo
Nisu shvaćeni k'o stvarni,
Pa je Veliki Pobjednik odbacio
Gledišta sopstva i ne-sopstvo.
- 104 Oblici, zvukovi i tako dalje, rekao je Pobjednik,
Niti su istiniti, niti lažni;
Ukoliko iz jednog suprotno izniče,
Oboje ustvari ne postoje.¹
- 105 Tako konačno ovaj svijet
Onkraj je istine i lažnosti,
Stoga on ne ustvrđuje da
Doista jest ili nije.
- 106 [Znajući da] ovi na sve načine ne postoje,
Kako je Sveznajući mogao reći da
Imaju granice ili da bez granica su,
Ili da imaju oboje ili nijedno?
- 107 Nebrojeni Buddhe su došli, doći će i
Ovdje su sada; postoje mnogi milijuni osjetilnih bića,
No Buddhe će boraviti
U prošlosti, sadašnjosti i budućnosti;
- 108 Dokinuće svijeta u tri vremena

- Ne uzrokuje njegovo narastanje,
Zašto onda Sveznajući nije progovorio o
Granicama svijeta?
- 109 Ono što tajno je za obično biće
Duboko je učenje,
Iluzorna priroda svijeta,
Ambrozija Buddhine Dharme.
- 110 Kao što nastanak i nestanak
Iluzornog slona vide se,
Ali nastanak i nestanak
Doista ne postoje,
- 111 Tako nastanak i nestanak
Iluzornog svijeta vide se,
Ali nastanak i nestanak
Konačno ne postoje.
- 112 Kao što iluzorni slon,
Tek umišljaj svijesti,
Niotkuda ne dolazi,
Ne odlazi, ne ostaje doista,
- 113 Tako ovaj svijet iluzije,
Umišljaj svijesti,
Niotkuda ne dolazi,
Ne odlazi, ne ostaje doista.
- 114 Tako ima prirodu onkraj vremena;
Osim [što postoji] kao konvencija
Kakav svijet ustvari postoji
Koji bio bi 'jest' ili 'nije'?
- 115 Upravo zato je Buddha
Uvijek ostao nijem
O četvornom pitanju: sa ili bez
Granice, oboje ili nijedno.²
- 116 Kada tijelo, koje je nečisto,
Grubo, i objekt je osjetila,
Ne ostaje u umu [kao nečisto],
Premda je čitavo vrijeme vidljivo,
- 117 Onda kako bi se ovo učenje
Koje je izuzetno suptilno, duboko,
Bezosnovno i neispoljeno,
S lakoćom pojavilo umu?
- 118 Shvaćajući da ovo učenje previše je
Duboko i teško razumljivo,
Buddha, Pobjednik,
Okrenuo se od njegovog [otvorenog] podučavanja.
- 119 Ovo učenje pogrešno shvaćeno
Iskvaruje nemudre,³ jer
Tonu u prljavi glib
Nihilističkih gledišta.
- 120 Nadalje, glupi koji zamišljaju se
Mudrima,⁴ a imaju prirodu
Iskvarenu odbijanjem [praznosti] naglavačke padaju u
Strašni pakao iz svog pogrešnog razumijevanja.

- 121 Kao što netko zapada u nevolju
Kroz pogrešnu prehranu, a stiće
Dug život, slobodu od bolesti,
Snagu i užitak kroz ispravnu prehranu,
- 122 Tako se zapada u nevolju
Kroz pogrešno razumijevanje, a
Stiće se blaženstvo i potpuno prosvjetljenje
Kroz ispravno razumijevanje.
- 123 Dakle, odbacivši sva nihilistička
Gledišta i odbijanja ticana praznosti,
Daj sve od sebe da ispravno razumiješ
U svrhu ispunjenja svih svojih ciljeva.
- 124 Ukoliko ovo učenje nije doista shvaćeno,
Zamisao 'ja' opstaje, a
Otud dolaze povoljni i nepovoljni činovi
Koji uzrokuju dobra i loša preporadjanja.
- 125 Sve dok učenje koje uništava
Pogrešnu zamisao 'ja' nije spoznato,
Trudi se uvijek vježbati
Davanje, etiku i strpljenje.
- 126 Kralj koji vrši činove
S njihovom uvodnom, središnjom i
Završnom praksom
Neće biti povređen ni ovdje, ni u budućnosti.
- 127 Ovdje kroz prakse dolaze dobar glas i sreća,
Nema straha sada ili u vrijeme umiranja,
U narednom životu cvijeta sreća,
Stoga uvijek održavaj prakse.
- 128 Prakse su najbolje načelo [vladanja],
Kroz njih svijet postaje zadovoljan;
Niti ovdje, niti u budućnosti
Neće te izdati svijet koji je zadovoljan.
- 129 Svijet je nezadovoljan
Načelom ne-prakse;
Uslijed nezadovoljstva svijeta
Nećeš biti zadovoljan ni ovdje, ni u budućnosti.
- 130 Kako da oni lošeg razumijevanja
Na stazi ka lošim rođenjima, jadni,
Revni prevariti druge, željni
Pogrešnih ciljeva, razumiju ono što je puno značenja?
- 131 Kako da usmjeren na prijevaru drugih
Bude čovjek od načela [vladanja]?
Kroz [prijearu] on će biti prevaren
U mnogim tisućama rođenja.
- 132 Onaj tko traži nemilost za neprijatelja
Treba mu zanemariti nedostatke i motriti vrline,
Što donosi pomoć sebi,
A nemilost protivniku.
- 133 Trebaš uzrokovati da se vjernici
I nevjernici okupljaju
Kroz davanje, ugodno govorenje,

Smisleno ponašanje i usklađivanje.⁵

- 134 Kao što po sebi istinske riječi
Kraljeva stvaraju čvrsto povjerenje,
Tako se njihove lažne riječi najbolje sredstvo za
Stvaranje nepovjerenja.
- 135 Nije prijevarna istina, a
Ne tvorevina uma,
Drugima jedino pomaže istina,
Suprotna od laži, pošto ova ne pomaže.
- 136 Kao što jedna sjajna milostinja
Skriva pogreške kraljeva,
Tako zloba uništava
Svo njihovo bogatstvo.
- 137 U miru ima dubine
Iz koje najviše poštovanje se izdiže,
Iz poštovanja dolaze moć i upravljanje,
Stoga održavaj mir.
- 138 Iz mudrosti dolazi nepokolebljiv um, koji
Ne oslanja se na druge, čvrst
A ne zavarani, stoga,
O, kralju, idi ka mudrosti.
- 139 Najizvrsnijeg među ljudima s četiri milosti,
Istinom, davanjem, mirom i mudrošću,
Slave bogovi i ljudi
Kao [što slave] i same četiri dobre prakse.
- 140 Mudrost i praksa uvijek rastu
Kod onog koji održava druženje
S [duhovnim vodičima] ispravnog govora, koji čisti su,
Mudri, samilosni i neopađeni.
- 141 Rijetki su korisni govornici,
Slušatelji još su rjeđi,
No još su rjeđe riječi koje,
Čak i neugodne, odmah pomažu.
- 142 Stoga, shvativši neugodno kao
Korisno, djeluj po tome hitro,
Kao što bolesnik uzima neukusni
Lijek od osobe ljubazne prirode.
- 143 Uvijek promišljajući kako život, zdravlje
I vlast netrajni su,
Uložiti ćeš snažan napor
Samo da izvršiš prakse.
- 144 Videći da smrt je neizbježna, da
U smrti svatko pati zbog svojih grijehova,
Nemoj griješiti, bez obzira
Na prolaznu ugodu.
- 145 Ponekad se vidi užas
A ponekad ne,⁶
Ako utjehe ima u jednom,
Zašto se ne plašiš drugog?
- 146 Opojne stvari vode u prezir svijeta,
Poslovi propadaju, imetak se troši,

- Neprikladne se stvari čine iz obmane,
Zato nikad ne uzimaj opojne tvari.
- 147 Kockanje uzrokuje zlobu,
Neugodnost, mržnju, prijevarnost, varanje,
Naglost, laganje, besmislen i grub govor,
Zato nikad ne kockaj.
- 148 Žudnja za ženom uglavnom dolazi
Iz mišljenja da to tijelo je čisto,
No nema ničeg čistog
U tom tijelu.
- 149 Usta su šupljina ispunjena odbojnom
Slinom i prljavštinom među zubima,
Nos tekućinama, šmrkljima i sluzi,
Oči svojom pak prljavštinom i suzama.
- 150 Tijelo je mješina ispunjena
Izmetom, mokraćom, plućima i jetrom;
Onaj čije je viđenje pomračeno i koji ne vidi
Ženu tako, taj žudi za njenim tijelom.
- 151 Kao što neke lude žude
Za ukrašenom zdjelom [punom] nečisti,
Tako neupućeni i pomućeni
I svjetovnjaci žude za ženama.
- 152 Ako svijet snažno prijanja
Za odvratno smrdljivo tijelo
Koje treba uzrokovati gubitak prijanjanja,
Kako ga povesti u slobodu od žudnje?
- 153 Kao što svinje jako čeznu za
Izvorom izmeta, mokraće i bljuvotine,
Tako neki požudni žude za
Izvorom izmeta, mokraće i bljuvotine.
- 154 Ovaj prljavi grad tijela,
S izbočenim otvorima za elemente,
Glupava bića nazivaju
Predmetom užitka.
- 155 Kad jednom i sam vidiš nečistoću
Izmeta, mokraće i ostalog,
Kako te može privlačiti
Tijelo koje tako je sastavljeno?
- 156 Zašto za tim požudno čezneš
Prepoznajući to kao prljavo obličje
Nastalo iz klice čija suština je prljava,
Mješavina krvi i sperme?
- 157 Onaj tko leži na prljavoj gomili
Prekrivenoj kožom koju ovlažuju
Sve one tekućine, leži samo
Povrh mokraćnog mjehura.
- 158 Ukoliko, bila lijepa ili
Ružna, bila stara ili mlada,
Sva su ženska tijela prljava
Iz kojih odlika izniče tvoja požuda?
- 159 Kao što nije prikladno žuditi za

- Nečisti, iako ima dobru boju
I oblik u svojoj baš svježini,
Tako je i sa tijelom žene.
- 160 Kako može priroda ovog trulog leša,
Gnjile mase prekrivene kožom,
Biti neviđena kad izgleda
Tako baš užasno?
- 161 'Koža nije odvratna,
Ona poput plašta je.'
Preko gomile nečisti
Kako čistom može biti?
- 162 Zdjela, premda čista izvana,
Odbojna je kad ispunjena je nečisti.
Zašto tijelo, isto tako ispunjeno
I odvratno po prirodi, nije odbojno?
- 163 Ako odbijaš nečist,
Zašto ne odbijaš ovo tijelo
Koje iskvaruje čiste miomirise,
Cvjetne urese, hranu i piće?
- 164 Kao što se vlastita i tuđa
Nečist [odbojna] odbija,
Zašto ne odbiješ vlastito
I tuđa nečista tijela?
- 165 Buduć tvoje tijelo vlastito
Nečisto je poput ženskog,
Ne trebaš li napustiti
Žudnju za sobom i drugim?
- 166 Ako i sam pereš ovo tijelo
Koje curi na devet rana⁷
I još uvijek ga prljavim ne smatraš, onda
Što će ti takvom duboka poduka [u Dharmi]?
- 167 Tkogod sastavlja poeziju s
Metaforama koje uzdižu ovo tijelo -
O, kako sramotno! O, kako glupo!
Kako bestidno pred mudrima!
- 168 Pošto ova osjetilna bića pomućena su
Mrakom neznanja,
Uglavnom se svađaju oko onoga što žele
Kao psi oko neke nečisti.
- 169 Užitek netko nalazi u češanju rane,
No uvijek ugodnije je biti skroz bez rana;
Užitek netko nalazi u svjetovnim žudnjama,
No uvijek ugodnije je biti skroz bez žudnji.
- 170 Ako tako analiziraš, čak i ako
Ne oslobodiš se žudnje,
Uslijed smanjene žudnje svoje
Nećeš više žuditi za ženama.
- 171 Loviti divljač beskrajan je
Uzrok kratkog života,
Patnje i pakla,
Zato suzdrži se uvijek od ubijanja.

- 172 Loš poput zmije s otrovnim zubima,
Tijela zaprljanog nečistima,
Onaj je tko plaši otjelovljena
Bića u susretu s njima.
- 173 Kao što ratari raduju se
Skupljanju velikog oblaka kišnog,
Tako onaj tko raduje otjelovljena bića
U susretu s njima - dobar je.
- 174 Zato uvijek slijedi prakse
A ne ono što im je suprotno.
* * * * *
- Ukoliko ti i svijet želite steći
Najviše prosvjetljenje,
- 175 Korijen mu je plemenite težnja
Ka prosvjetljenju čvrsta poput Meru, kralja planina,
Samilost koja doseže sve kutke,
Mudrost koja ne oslanja se na dvojnost.
- 176 O, veliki kralju, počuj kako
Tvoje tijelo bit će ukrašeno
S trideset i dvije
Oznake velikog bića.
- 177 Kroz ispravno štovanje moći,⁸
Uzvišenih bića, nadređenih i starijih
Postati ćeš Cakravartin, a ruke će ti
I stopala biti označeni [ocrtanim] kotačima.
- 178 O, kralju, uvijek održavaj čvrsto
Što zavjetovao si se o praksama,
Tad postat ćeš Bodhisattva
Sa stopalima sasvim ravnim.
- 179 Kroz darove i govor prijazan,
Smisleno i usklađeno ponašanje
Imat ćeš ruke sa sjajnim
Prstima, spojenima opnama [od svjetlosti].
- 180 Kroz obimno davanje najbolje hrane i pića
Tvoje sjajne će ruke i stopala biti mekani;
Tvoje ruke i stopala i lopatice i šija bit će prošireni,
Tako tvoje tijelo će biti veliko, a ovih sedam prostrano.
- 181 Kroz nikada neozljeđivanje i oslobađanje osuđenih
Prekrasno će biti tvoje tijelo, uspravno i veliko,
Visoko s dugim prstima,
I širokim petama.
- 182 Kroz promicanje zavjetovanih praksi
Tvoja put bit će veličanstvena,
Tvoji gležnjevi bit će snažni,
A dlake na tijelu rasti će nagore.
- 183 Kroz gorljivost za znanjem i umjetnostima
I drugom, i kroz njihovo predavanje [drugima]
Imati ćeš listove kao antilopa,
Oštar um i veliku mudrost.
- 184 Ako drugi traže tvoje bogatstvo i imetak,
Kroz disciplinu neposrednog davanja

- Imati ćeš široke dlanove, naočitu građu
I postati ćeš vođa svijeta.
- 185 Kroz dobro pomirivanje
Prijatelja koji su podijeljeni
Tvoj će se sjajni tajni organ
Povući unutra.
- 186 Kroz davanje dobrih domova
I lijepih udobnih prostirki
Tvoja će boja biti mekana
Poput čistog neokaljanog zlata.
- 187 Kroz davanje najviših moći [ili kraljevstava]
I slijeđenje učitelja na ispravan način
Biti ćeš ukrašen svakom pojedinom dlakom
I krugom dlačica između obrva.
- 188 Kroz govor koji ugodan je i prijazan
I djelovanje po dobrom govoru [drugih]
Imati ćeš obla ramena
I lavlji trup.
- 189 Ako njeguješ i liječiš bolesne,
Tvoja prsa biti će široka,
Prirodno ćeš živjeti
A svi će okusi biti najbolji.
- 190 Kroz pokretanje aktivnosti sukladnih
S praksama, ispušćenje na tvom tjemenu⁹
Biti će istaknuta i [tvoje tijelo] biti će
Simetrično poput stabla indijske smokve.
- 191 Kroz govorenje istinitih i mekih riječi
Godinama, o, vladaru ljudi,
Tvoj će jezik biti dugačak, a
Tvoj glas k'o u Brahme.
- 192 Kroz govorenje istinitih riječi
Uvijek u svim prilikama
Imati ćeš lavlje obraze,
Veličanstven i nepobjediv.
- 193 Kroz iskazivanje velikog poštovanja, služenje
Drugih i činjenje onog što treba činiti,
Tvoji će zubi sjajiti
Potpuno bijeli i ravni.
- 194 Istinitim i nezavadnim
Govorom kroz dugo vrijeme
Imati ćeš četrdeset snažnih zubiju
Postavljenih ravnomjerno i čvrsto.
- 195 Kroz motrenje stvari blagonaklono
I bez prijanjanja, mržnje ili obmane
Tvoje oči bit će sjajne i plave
S bivoljim trepavicama.
- 196 Tako ukratko znaj dobro
Ovih trideset i dviju oznaka
Velikog lava među bićima
Skupa s njihovim uzrocima.
- 197 Osamdeset manjih oznaka izniču

Iz srodnog uzroka blagonaklonosti;
No, da ovo štivo ne bude predugo,
Neću ih, o, kralju, objašnjavati.

- 198 Svi Cakravartini, smatra se,
Imaju ove oznake,
No njihova čistoća, sjajnost i ljepota
Ne mogu se usporediti s oznakama Buddha.
- 199 Dobre glavne i manje oznake
Cakravartina, kaže se,
Nastaju iz jedinstvenog čina
Vjere u Kralja Pobjednika.
- 200 No takva vrlina akumulirana umom
Jednousmjerenim kroz stotinu puta deset milijuna eona
Ne može proizvesti ni jednu čak
Poru [savršenog] Buddhe.
Kao što presjajnost sunaca
Ima zajedničkog sa sjajem krijesnica,
Tako oznake Buddhe imaju zajedničkog
S oznakama Cakravartina.

Bilješke

- 1 Istinitost/stvarno-postojanje i lažnost/ne-postojanje postoje samo jedno u odnosu na drugo.
- 2 Prvu krajnost svijeta koji ima granicu zastupaju nihilisti, koji tvrde da je sopstvo konačno u ovom životu i da ne nastavlja se u buduću život. Drugu krajnost svijeta koji nema granicu zastupaju Samkhye, koji kažu da sopstvo iz ovog života ide u slijedeći život. Treću krajnost svijeta koji i-ima-i-nema granicu predlažu džainisti, koji kažu da stanja sopstva imaju granicu ali da priroda sopstva nema granicu. Četvrtu krajnost svijeta koji niti-ima-niti-nema granicu predlažu budistički zastupnici sopstva (Pudgalavadin), koji kažu da postoji stvarno sopstvo koje je krajnje neopisivo ili neodredivo kao bilo trajno ili netrajno.
- 3 Oni koji prihvaćaju praznost, ali ju shvaćaju kao ništavnost.
- 4 Oni koji praznost shvaćaju kao poricanje uzroka i učinka, pa stoga odbacuju praznost.
- 5 "Ugodno govorenje" je razgovor zasnovan na visokom statusu i krajnjoj dobroti. "Smisleno ponašanje" je uzrokovanje da drugi prakticiraju ono što je korisno. "Usklađivanje" je činjenje onog što se poučava druge prema okolnostima.
- 6 Nekad se užasan učinak lošeg djela vidi u ovom životu, a nekad se ne vidi do slijedećeg života. Ako se utjeha nalazi u tome da ne vide se učinci, zašto strah od tih činova ne nastaje kad učinci se vide?
- 7 Devet šupljina su oči, uši, nosnice, usta, genitalije i anus.
- 8 'Moći' ili 'relikvije' su ovdje stvarni Buddhe.
- 9 Ovo je okruglo, mekano ispučenje na kruni ili vrhu Buddhine glave; vidljivo je, premda mu veličina nije.

III. Zbirke za prosvjetljenje

- 201 Veliki Kralju, počuj kako iz velikih
Spisa Mahayane
Nastaju oznake Buddhe
Iz nezamislivih zasluga.
- 202 Zasluge iz kojih nastaju svi Pratyekabuddhe,
Šravake i Arahati,
I sve zasluge prolaznog svijeta
Neizmjerne su poput svemira samog.
- 203 Kroz takve zasluge deset puta proširene
Postiže se jedna pora Buddhe;
Sve pore Buddhe
Nastaju na isti takav način.
- 204 Kroz umnožavanje stotinu puta
Zasluga koje proizvode

- Sve pore Buddhhe
Ostvaruje se jedna sretna manja oznaka.
- 205 O, kralju, koliko je zasluga potrebno
Za jednu sretnu manju oznaku,
Toliko je isto potrebno
Za svaku sve do osamdesete.
- 206 Kroz umnožavanje stotinu puta
Zbirke zasluga koja ostvaruje
Osamdeset sretnih manjih oznaka
Nastaje jedna glavna oznaka velikog bića.
- 207 Kroz umnožavanje tisuću puta
Obimnih zasluga koje uzrok su
Postizanja trideset manjih oznaka
Nastaje krug od dlačica poput punog mjeseca.
- 208 Kroz umnožavanje stotinu tisuća puta
Zasluga za krug od dlačica
Zaštitničko krunsko ispupčenje
Nastaje, nevidljivo [po veličini].
- 209 Premda takve su zasluge nemejrljive
Ukratko se kaže da mjeru imaju
A u cjelosti su, kaže se,
Deset puta veće od zasluga svemira.
- 210 Kad uzroci čak i Fizičkog Tijela
Buddhe neizmjerljivi su
Poput svemira, kako onda izmjeriti
Uzroke Tijela Stvarnosti?
- 211 Ako uzroci svih stvari mali su
Ali proizvode obimne učinke,
Misao da neizmjerni uzroci Buddhastva
Imaju mjerljive učinke treba otkloniti.
- 212 Fizičko Tijelo Buddhhe
Nastaje iz zbirnih zasluga,
Tijelo Stvarnosti ukoliko, o, kralju,
Nastaje iz zbirne mudrosti.
- 213 Tako ove dvije zbirke uzrokuju
Ostvarenje Buddhastva,
Pa ukoliko uvijek se oslanjaj
Na zasluge i mudrost.
- 214 Ne budi lijen u ovom [gomilanju]
Zasluga za ostvarenje prosvjetljenja
Pošto rasuđivanje i sveti spisi
Mogu povratiti tvoj duh.
- 215 Kao u što u smjerovima svim
Prostor, zemlja, voda, vatra i vjetar
Bez granica su, tako patnja
Osjetilnih bića je bezgranična.
- 216 Bodhisatve kroz samilost svoju
Vode ova bezbrojna osjetilna bića
Van iz patnje i postavljaju ih
Zauvijek u Buddhastvo.
- 217 Bilo spavajući ili ne spavajući,

- Nakon temeljitog usvajanja [takve samilosti]
Onaj tko ostane ustrajan,
Čak i da postane nesavjestan,
- 218 Uvijek skuplja zasluge bezgranične kao sva
Osjetilna bića, jer broj je njihov bez ograničenja.
Znaj onda da pošto [uzroci] su bezgranični
Bezgranično Buddhastvo nije teško ostvariti.
- 219 [Bodhisattva] ostaje bezgranično vrijeme [u svijetu],
Za bezgranična otjelovljena bića on teži
Bezgraničnim [odlikama] prosvjetljenja
I izvodi plemenita djela bez ograničenja.
- 220 Premda prosvjetljenje je bezgranično,
Kako da ga ne ostvari
S ove četiri bezgranične zbirke
Bez odgode dugotrajne?
- 221 Bezgranične zbirke
Zasluga i mudrosti
Sasvim brzo iskorjenjuju
Patnje uma i tijela.
- 222 Fizičke patnje loših preporadanja
Kao glad i žeđ nastaju iz grijehova;
Bodhisattva ne griješi i kroz svoje zasluge
Ne [pati fizički] u drugim životima.
- 223 Mentalne patnje prijanjanja,
Straha, zlovolje i tako dalje, nastaju
Od pomračenja; on zna da su bezosnovne
I stoga može brzo iskorjeniti [svu mentalnu patnju].
- 224 Pošto nije bitno povrijeđen
Fizičkim i mentalnim bolima,
Zašto da bude obeshrabren čak i ako
Vodi svjetovna bića u svim svjetovima?
- 225 Teško je podnijeti patnju čak i nakratko,
Pa ne treba ni govoriti o dugotrajnom [podnošenju]?
Što može povrijediti sretnog čovjeka
Koji ni na tren ne pati?
- 226 Ako tijelo mu ne pati,
Kako da pati u svom umu?
Kroz veliku svoju samilost osjeća bol
Svijeta i tako ostaje u njemu dugo.
- 227 Zato ne budi lijen misleći da
Buddhastvo je daleko.
Uvijek se marljivo trsi prema zbirkama ovim
Da poništiš jade i razviješ vrline.
- 228 Shvaćajući da neznanje, prijanjanje i
Mržnja mane su [i nevolje], odbaci ih potpuno.
Spozna da ne-prijanjanje, ne-mržnja i ne-neznanje
Vrline su i prakticiraj ih u žestini.
- 229 Iz prijanjanje slijedi rođenje glasnog duha,
Iz mržnje u paklu, iz neznanja kao
Uglavnom životinja; kroz njihovo obustavljanje
Dolazi nebesko ili ljudsko rođenje.

- 230 Uklanjanje svih jada i održavanje
Vrlina prakse su visokog statusa;
Iskorjenjivanje svih pogrešnih predodžbi kroz svjesnost
[Stvarnosti,] praksa je krajnje dobrote.
- 231 S poštovanjem i bez zadržke trebaš izrađivati
Prikaze Buddha, stupe i hramove
I poklanjati obilne potpore,
Hranu, potrepštine i tako dalje.
- 232 Molim te, od svih dragocjenih sastojaka izgradi
Prikaze Buddha istančanih proporcija,
Vrsno oblikovane, smještene na lotosima,
Ukrašene svim dragocjenim sastojcima.
- 233 Trebaš podržavati svim snagama
Izvršnu Dharmu i skup
Redovnika, i ukrasiti stupe
Zlatnim i draguljnim frizovima.
- 234 Štuj i slavi stupe
Zlatnim i srebrnim cvijećem,
Dijamantima, koralima, biserima,
Smaragdima, kvarcnim draguljima i safirima.
- 235 Štovati učitelje Dharمة znači
Činiti ono što ih raduje,
[Prinositi] dobra i usluge
I oslanjati se čvrsto na Dharmu.
- 236 Slušaj učitelja s uvažavanjem
I poštovanjem, služi ga i moli mu se.
Uvijek iskazuj poštovanje
[Drugim] Bodhisattvama.
- 237 Nije prikladno da poštuješ, slaviš
Ili iskazuješ divljenje drugima, Tirthikama,
Jer na taj način neupućeni se
Zaljubljuju u zalutale.
- 238 Trebaš poklanjati riječ
Kralja Pobjednika i propovjedi
Njegove, kao i stranice, i knjige, skupa sa
Popratnim stvarima, kistovima i tušem.
- 239 Kako bi povećao mudrost,
Gdjegod da je škola,
Podupri življenje svih učitelja
I podari zemljište [za njihovu potrebu].
- 240 Da bi iskorjenio patnju
Osjetilnih bića, starih, mladih i nejakih,
Trebaš kroz svoj utjecaj okupiti
Brijače i liječnike u svom kraljevstvu.
- 241 Molim te, djeluj u dobroj mudrosti i omogućiti
Domove, zabavišta, nasipe,
Jezerca, odmarališta, korita,
Postelje, hranu, travu i drvo.
- 242 Molim te, uspostavi odmarališta
U svim hramovima, mjestima i gradovima
I postavi vodena korita

- Na svim bezvodnim cestama.
- 243 Uvijek samilosno brini za
Bolesne, nezaštićene, pogođene
Patnjom, jadne i siromašne
I posebno se pobrini da ih nahraniš.
- 244 Sve dok nisi dao redovnicima i siromasima
Godišnjem dobu prikladnu hranu
I piće, plodine, žito i voće,
Nemoj u njima uživati.
- 245 Na mjestima vodenih korita
Postavi cipele, suncobrane, filtere za vodu,
Hvataljke za uklanjanje
Trnja, igle, konac i lepeze.
- 246 U korita postavi tri lijekovita
Ploda, tri lijeka za groznicu, maslac,
Med, melem za oči i protiotrove
Za otrov, pisane zaštite i recepte.¹
- 247 Na mjestima korita postavi
Meleme za tijelo, stopala i glavu,
Vunu, male stolice, zobenu kašu, vrčeve
, Zdjele, sjekire i tako dalje.
- 248 Molim te, priskrbi male spremnike
U sjeni ispunjene sezamom,
Rižom, žitom, povrćem, melasama
I prikladnom vodom.
- 249 Na otvorima mravinjaka
Neka pouzdani ljudi
Uvijek stave hranu i vodu,
Šećer i hrpice žita.
- 250 Prije i poslije uzimanja hrane
Ponudi odgovarajući dio
Gladnim duhovima, psima,
Mravima, pticama i tako dalje.
- 251 Pruži dostatnu brigu
Za progonjene, žrtve [nesreća],
Pogođene i oboljele,
I za svjetovna bića u osvojenim područjima.
- 252 Pruži pogođenim ratarima
Sjeme i podršku,
Otkloni visoke namete
Smanjivanjem poreza.
- 253 Zaštiti [siromašne] od bola žudnje [za tvojim bogatstvom],
Ne postavi [nove] pristojbe i smanji one [koje su teške],
Oslobodi ih od patnje [koja slijedi kad
Sakupljač poreza] čeka pred vratima.
- 254 Ukloni lopove i pljačkaše
U svojoj i drugim zemljama.
Molim te, odredi cijene pošteno i održavaj
Dobiti ravnomjernima [kad stvari su oskudne].
- 255 Trebaš skroz dobro poznavati [savjet]
Koji nude ti ministri,

- I uvijek ga trebaš slijediti
Ukoliko koristi svijetu.
- 256 Kao što voliš razmišljati
Što učiniti da pomogneš sebi,
Tako trebaš voljeti razmišljati
Što učiniti da pomogneš drugima.
- 257 Barem na trenutak tek
Stavi se na raspolaganje drugima
Kao što su zemlja, voda, vatra, vjetar, lijekovi
I šuma [na raspolaganju svima].
- 258 Čak i tijekom vremena potrebnog za sedam koraka
Zasluge neizmjerne poput neba
Nastaju u Bodhisattvama
Koji su čvrsto naklonjeni davanju imovine.
- 259 Ako prepuštaš potrebitima
Djevojke lijepe divno ukrašene,
Tako ćeš ovladati mnogim dharani
Za pamćenje izvrsne Dharmae.
- 260 U prošlosti je Pobjednik prepustio
Skupa sa svim potrepštinama i tako dalje
Osamdeset tisuća djevojaka
Sa svim ukrasima.
- 261 Ljubazno poklanjaj siromasima
Raznoliku i svjetlucavu
Odjeću, urese, miomirise,
Girlande i užitke.
- 262 Ako pružiš [uvjete]
Najpotrebitijima kojima nedostaju
Sredstva za [studiranje] Dharmae,
Nema većeg dara od tog.
- 263 Daj čak i otrov
Kome će pomoći,
Ali ne daj najbolje hrane
Kome neće pomoći.
- 264 Kao što neki kažu da pomoći će
Odsječeni prst da zadrži zmiju,
Tako, kaže se, Pobjednik
Donosi neugodu da pomogne drugima.
- 265 Poštovati trebaš iznad svega
Izvrsku Dharmu i njene učitelje,
Pomno ju slušati trebaš
I onda [hvaliti i] prepričati drugima.
- 266 Ne uživaj u svjetovnom pričanju, već
Ushit nađi u onom što nadilazi svijet,
Uzrokuje nastajanje dobrih odlika u drugima
Na isti način kao što ih želiš za sebe.
- 267 Ne budi, molim te, zadovoljan učenjima koja si
Čuo, već zapamti značenja i promišljaj [ih pažljivo].
Molim te, ulož i uvijek veliku predanost
Darujući učiteljima poklone.
- 268 Ne recitiraj [riječi] svjetovnih nihilista,

- Prestani debatirati u interesu ponosa,
Ne hvali svoje dobre odlike,
Već ističi čak i one tvojih neprijatelja.
- 269 Ne govori ono što povrijeđuje,
Sa zlom namjerom
Ne govori o drugima, već razluči
Svoje greške sam.
- 270 Potpuno se osloboditi trebaš od
Jada što ih mudri obznanjuju [u bićima],
I kroz moć svoju uzrokovati da
Drugi čine isto.
- 271 Razmotri štetu koju drugi ti nanose
Kao nastalu iz tvojih prošlih djela, ne ljuti se,
Djeluj na način takav da ne uzrokuješ
Više patnje i tvoje će greške nestati.
- 272 Omogući pomoć drugima
Bez nade u nagradu,
Podnosi patnju sam i
Dijeli svoje užitke sa siromasima.
- 273 Ne budi umišljen čak i kad si stekao
Blagoslove bogova.
Ne budi ni potišten
Nevoljom bijede gladnih duhova.
- 274 Za svoje dobro uvijek govori istinu.
Čak i da ti to donosi smrt
Ili propast tvog kraljevstva,
Ne govori ni na jedan drugi način.
- 275 Uvijek održavaj disciplinu
Djelovanja kao što je objašnjena,
Onda, o, uzvišeni, postati ćeš
Najbolji uzor na zemlji.
- 276 Trebaš uvijek dobro analizirati
Sve prije no što djeluješ,
Kroz viđenje stvari baš kako jesu
Nećeš se oslanjati na druge.
- 277 Kroz ove prakse tvoje će kraljevstvo biti sretno,
Široki baldahin slave
Izdići će se u svim smjerovima,
A tvoji ministri će te duboko cijeniti.
- 278 Uzroci su smrti mnogi,
Onih je za življenje tek malo,
A isti mogu postati uzrocima smrti,
Stoga uvijek ispunjavaj prakse.
- 279 Ukoliko vršiš prakse,
Mentalna sreća koja nastaje
U svijetu i tebi
Potpuno je blagotvorna.
- 280 Kroz prakse ćeš
Spavati i buditi se u sreći;
Bezgrješan u svojoj unutrašnjoj prirodi
Sretni će ti biti čak i snovi.

- 281 Rješenost na služenje roditeljima, ispunjenost
Poštovanjem prema starostama svoje loze,
Korištenje svojih resursa dobro, strpljivost, darežljivost,
Prijazan govor, bez zavadnosti i uvijek istinit,
- 282 Vršanjem takve discipline kroz jedan
Život postat ćeš bogova kralj;
Kao takav ćeš učiniti još više,
Zato održavaj takve prakse.
- 283 Čak i tri puta dnevno prinositi
Tri stotine zdjela hrane
Nije ravno dijeliću zasluga
Stečenih u jednom trenu blagonaklonosti.
- 284 Iako [blagonaklonošću] nisi oslobođen
Ostvariti ćeš osam vrлина blagonaklonosti,
Bogovi i ljudi biti će ti prijateljski nastrojeni,
Čak će te [i neljudska bića] štititi,
- 285 Imati ćeš užitke uma i mnoge
[Tijela], otrov i oružje neće te povrijediti,
Bez napora ćeš ispuniti svoje ciljeve
I biti preporođen u svijetu Brahme.
- 286 Ukoliko uzrokuješ da osjetilna bića stvaraju
Težnju ka prosvjetljenju i učine ju čvrstom,
Tvoja će težnja uvijek biti
Ka prosvjetljenju čvrsta poput [Meru] kralja planina.
- 287 Kroz vjeru nećeš biti bez udobnosti,
Kroz etiku imati ćeš dobra rođenja,
Kroz upoznavanje praznosti
[Bez prijanjanja] nesputan spram svih dharmi.
- 288 Kroz neoklijevanje ostvariti ćeš [jasnu] svjesnost,
I oštroumnost kroz promišljanje; kroz poštovanje
Razumjeti ćeš smisao učenja,
Kroz njihovo pamćenje postati ćeš mudar.
- 289 Kroz neuzrokovanje slušanja i davanja
Učenja koje nije prikladno
Biti ćeš u društvu Buddha
I brzo ostvariti svoju želju.
- 290 Kroz neprijanjanje naučiti ćeš što [učenja] znače,
Kroz nesebičnost tvoji će resursi rasti,
Kroz ne-aroganciju postati ćeš glavni [među uvaženima],
Kroz ustrajnost u Dharmi ostvariti ćeš zadržavanje [u umu].
- 291 Kroz davanje pet glavnih osnovnih namirnica²
Kao i neustrašivosti uplašenima,
Neće biti zla da te povrijedi,
Od moćnih ti ćeš biti najbolji.
- 292 Kroz prinošenje mnogih svjetiljki
Pod stupama i drugdje
I ulja za svjetiljke u mračnim mjestima
Otvorit će se tvoje božansko oko.
- 293 Kroz prinošenje zvona i glazbala
Za obožavanje stupa [i svetišta]
I drugdje bubnjeva i truba,

Otvorit će se tvoje božansko uho.

- 294 Kroz neprenošenje tuđih grešaka
I ne pričanje o njihovim nepotpunim tijelima,
Već štiteći njihove umove, dostići ćeš
Znanje o umovima drugih.
- 295 Kroz davanje vozila i cipela,
Kroz služenje slabima i kroz
Dovođenje mladih učiteljima steći ćeš
Umijeće stvaranja magičnih emanacija.³
- 296 Kroz djelovanje na promicanju Dharmae,⁴
Pamćenje njenih knjiga i njihovog značenja,
I kroz ispravno davanje Dharmae
Sjećat ćeš se svojih života.
- 297 Kroz temeljito, ispravno i istinsko znanje
Da nijedna dharma nema inherentno postojanje,
Ostvariti ćeš šestu jasnoću
Koja iscrpljuje sve jade.
- 298 Kroz njegovanje mudrosti stvarnosti koja
Ista je [za sve dharmae] i ovlažena samilošću
U svrhu oslobođenja svih osjetilnih bića,
Postati ćeš Osvajač sa svim izvrsnostima.
- 299 Kroz razne čiste težnje
Tvoje će Buddha Zemlja biti pročišćena,
Kroz prinošenje dragulja Kralju
Pobjednika izdavati ćeš beskrajnu svjetlost.
- 300 Dakle, znajući kako činovi
I njihovi učinci se slažu,
Za svoje dobro pomaži bićima
Uvijek i tako pomaži sebi.

Bilješke

- 1 Zaštitne magične riječi za uklanjanje bolesti, te imena i namjenu lijekova.
2 Šećer, ghee-maslac, med, sezamovo ulje i sol.
3 Umijeće svođenja mnogih emanacija na jednu i obrnuto, itd.
4 Izgradnja samostana/svetišta/centara Dharmae i trpljenje poteškoća za promicanje Dharmae.

IV. Kraljevsko načelo vladanja

- 301 Kralja koji čini nepravične i
Neprikladne stvari uglavnom hvale
Njegovi podanici, jer teško je znati
Što hoće ili neće tolerirati;
Stoga teško je znati
Što je korisno ili nije [reći].
- 302 Ako korisne al' neugodne riječi
Teško je izreći nekom drugom,
Što mogu ja, kao redovnik, reći kralju
Koji vladar je velike zemlje?
- 303 No zbog moje naklonosti prema tebi
I kroz samilost prema svim bićima,

- Govorim ti bez oklijevanja
Ono što korisno je ali neugodno.
- 304 Blaženi je rekao da učenicima treba reći
Istinu, obzirno, smisleno i ljekovito,
U prikladno vrijeme, iz samilosti.
Zato ti sve ovo govorim.
- 305 O, ustrajni, ukoliko istinite riječi
Govore se bez ljutnje,
Treba ih primiti kao prikladne za
Slušanje, kao vodu prikladnu za pranje.
- 306 Shvati da govorim ti
Ono što korisno je ovdje i kasnije.
Djeluj po tom tako da pomogneš
Sebi i drugima jednako.
- 307 Ukoliko ne doprineseš darovanjem iz
Bogatstva stečenog iz prethodnog davanja,
Kroz nezahvalnost tu i prijanjanje
Nećeš imati bogatstva u budućnosti.
- 308 Ovdje u svijetu radnici ne nose
Hranu za neplaćeni put.
Na isti način jadni siromasi koji nose [ono što im daš] umnoženo
Stotinu puta za tvoj budući život neće to činiti bez plaćanja.
- 309 Uvijek budi uzvišenog uma
Uživaj u uzvišenim djelima,
Iz uzvišenih djela nastaju
Svi plodovi koji su uzvišeni.
- 310 Stvaraj središta Dharme, boravišta
Tri Dragulja i veličajnosti
I slave koju niski kraljevi
Nisu ni zamislili u svojim umovima.
- 311 O, kralju, najbolje je ne stvarati
Središta Dharme koja ne djeluju na
Susjedne kraljeve zbog
Lošeg glasa čak ni nakon smrti.
- 312 Upotrebi čak i svu svoju imovinu tako da
Visoki postanu slobodni
Od ponosa, a [jednaki da] postanu sretni i da nadiđu
Sklonosti niskih kroz tvoj veliki ushit.
- 313 Otpustivši sva posjedovanja
[U smrti] nemoćan moraš krenuti drugamo,
No sve što je upotrebljeno za Dharmu
Pred tobom ide [kao dobra karma].
- 314 Sva posjedovanja prethodnog kralja
Dolaze pod upravljanje nasljednika
Od kakve su onda koristi prethodnom
Kralju za praksu, sreću ili slavu?
- 315 Kroz upotrebu bogatstva tamo sreća je ovdje i sada,
Kroz davanje tamo sreća je u budućnosti,
Od trošenja bez upotrebe ili davanja drugima,
Ostaje samo bijeda. Kako može biti sreće?
- 316 Zbog nemoći kod umiranja, nećeš moći

- Davati putem svojih ministara,
Bestidno oni će izgubiti naklonost
Prema tebi i nastojat će udovoljiti novom kralju.
- 317 Zato, dok u dobrom si zdravlju stvaraj sada
Središta Dharmae svim svojim bogatstvom,
Jer živiš usred uzroka
Smrti poput svijeće na vjetru.
- 318 Isto tako druga središta Dharmae koja
Prethodni je kralj uspostavio,
Sve hramove i tako dalje,
Treba podržavati kao i prije.
- 319 Molim te, nek' služe im oni koji
Ne povređuju druge, održavaju svoje zavjete,
Dobrog karaktera, vjerodostojni, ljubazni prema gostima,
Strpljivi, nesvadjljivi i uvijek radišni.
- 320 Učini da slijepi, bolesni, jadni,
Nezaštićeni, bijedni
I osakaćeni jednako dobivaju
Hranu i piće bez prekida.
- 321 Pruži svakojaku podršku
Za praktičare koji ju ne traže
I čak za one koji žive
U [stranoj] zemlji drugih kraljeva.
- 322 U svim središtima Dharmae
Postavi predstojnike koji
Poduzetni su, bez pohlepe, vješti,
Duboki [u Dharmi] i blagotvorni.
- 323 Postavi ministre koji poznaju dobro načelo vladanja,
Koji prakticiraju Dharmu, blagonakloni su,
Čisti, ljubazni, neustrašivi, iz dobrih obitelji,
Plemenitog držanja i zahvalni.
- 324 Postavi generale koji dobrohotni su,
Bez prijanjanja, hrabri, blagonakloni,
Koji koriste [kraljeva sredstva] ispravno, čvrsti su,
Uvijek pažljivi i koji prakticiraju Dharmu.
- 325 Postavi za upravitelje ljude s iskustvom,
Duhovne, čiste i sposobne,
Koji znaju što treba činiti, načitanu su, nepristrani,
Blagonakloni i koji razumiju dobro načelo vladanja.
- 326 Svaki mjesec trebaš se čuti s njima
O svim prihodima i rashodima
I počuvši to uputiti trebaš sve što treba
Činiti za središta Dharmae i tako dalje.
- 327 Ako kraljevstvo tvoje postoji za Dharmu
A ne za svjetsku slavu ili [zadovoljenje] želja,
Onda biti će iznimno plodno,
A u protivnom plod će biti nesreća.
- 328 O, vladaru ljudi, pošto u svijetu ovom
Većina je sklona obmanjivati druge,
Poslušaj kakvima tvoje kraljevstvo
I tvoja praksa biti trebaju.

- 329 Nek' uvijek oko tebe bude puno ljudi
Zrelih u iskustvu, iz dobrih obitelji,
Koji znaju dobro načelo vladanja, koji zaziru od grijeha,
Ugodni su i znaju što treba činiti.
- 330 Čak i da su pravedno globili,
Uhitali ili kaznili ljude i tako dalje,
Ti se, omekšan samilošću,
Trebaš uvijek zauzeti [za prekršitelje].
- 331 O, kralju, kroz samilost trebaš uvijek
Stvarati stav pomaganja
Čak i za sva ona otjelovljena bića
Koja počinila su užasne grijehove.
- 332 Naročito stvaraj samilost
Prema onim ubojicama, čiji grijehovi su stravični;
Oni propale naravi primatelji su
Samilosti od onih čija narav je velika.
- 333 Oslobodi slabije zatvorenike
Nakon jednog ili pet dana,
Ne misli da druge
Nikad ne treba osloboditi.
- 334 Za svakog kojeg ne misliš osloboditi
Izgubit ćeš laički zavjet, a
Pošto izgubiš zavjet
Jadi će neprekidno rasti.
- 335 Sve dok zatvorenici nisu oslobođeni,
Trebaju biti humano smješteni
S brijaćima, kupkama, hranom, pićem,
Lijekovima i odjećom.
- 336 Kao što se nevrijedne sinove kažnjava
Iz želje da postanu vrijedni,
Tako kaznu treba provoditi u samilosti
A ne kroz mržnju ili želju za bogatstvom.
- 337 Nakon što istražio si o ljutitim
Ubojicama i dobro ih prepoznao,
Trebaš ih protjerati bez da ih
Ubiješ ili mučiš.
- 338 Kako bi održao kontrolu, nadziri svoju zemlju
Kroz oči agenata;
Pažljiv i poman
Uvijek čini stvari koje sukladne su praksama.
- 339 Neprekidno čast iskazuj na svečani način
Onima koji snažni su u dobrim odlikama
Darovima, poštovanjem i klanjanjem,
A slično čast iskazuj i drugima.
- 340 Ptice stanovništva sletjet će na
Kraljevsko stablo koje pruža sjenu strpljenja,
Procvalo cvijeće poštovanja
I velike plodove sjajnog davanja.
- 341 Kralj čija priroda je davanje
Omiljen je snažan,
Poput zaslađenog peciva

- Osnaženog aromatičnim paprom.
- 342 Ukoliko tako promišljaš
Tvoja vladavina neće opadati,
Neće biti bez načela
Niti postati društvom bez reda.
- 343 Svoje kraljevstvo nisi donio sa sobom iz
Prethodnog života niti ćeš ga uzeti u naredni,
Pošto stečeno je vrlinama, pa djelovati
U njemu bez vrline pogrešno je.
- 344 O, kralju, trudi se
Da izbjegneš niz
Oskudnih nabavki za kraljevstvo
Kroz [pogrešnu upotrebu] državnih resursa.
- 345 O, kralju, trudi se
Da povećaš niz
Državnih resursa
Kroz [ispravnu upotrebu] vlastitih.
- 346 Premda Cakravartin vlada
Nad četiri kontinenta, njegovih užitaka,
Smatra se, samo su dva -
Fizički i mentalni.
- 347 Fizički osjećaji ugone
Samo su smanjenje boli [neugode],
Mentalni užitelji su od misli,
Stvoreni samo intelektom.
- 348 Sva vrijednost svjetovnih užitaka
Samo je smanjenje patnje,
Ili samo [tvorevina] misli,
Pa ustvari nisu stvarni.
- 349 Jedan po jedan nižu se užitelji
Kontinenata, zemalja, gradova i domova,
Vozila, sjedala, odjeće, postelja, hrane,
Pića, slonova, konja i žena.
- 350 Kad um ima bilo koji [jedan od ovih
Kao objekt,] kaže se postoji
Užitak, ali ako nema pažnje prema drugima,
Drugi ustvari onda nisu doista stvarni [uzroci užitka].
- 351 Kad [svih] pet osjetila, oko i tako dalje,
[Istovremeno] zahvate svoje objekte,
Misao [uživanja] ne odnosi se [na sve njih],
Oa u to vrijeme oni ne pružaju užitak svi.
- 352 Kadgod bilo koji od [pet] objekata spoznat je
[Kao ugodan] jednim od [pet] osjetilnih opažaja,
Onda preostali [objekti] nisu tako spoznati
Buduć nisu stvarni [uzroci užitka].
- 353 Kad um zahvati prošli objekt
Kojeg zahvatila su osjetila,
Zamišlja ga i želi
Kao ugodnog.
- 354 Isto tako ono osjetilo koje ovdje [u svijetu
Navodno] spoznaje objekt,

- Bez objekta sasvim nestvarno je
Kao i objekt bez njega.
- 355 Kao što kaže se da dijete je rođeno
Ovisno o ocu i majci,
Tako se kaže da svijest izniče
Ovisno o osjetilu i obliku [objekta].
- 356 Prošli i budući objekti
I osjetila nestvarni su,
A isto su i sadašnji [objekti] pošto
Nisu različiti od ovo dvoje.²
- 357 Kao što uslijed greške oko opaža
[Vitlajuću] baklju kao krug [ili kotač],
Tako osjetila opažaju
Sadašnje objekte [kao da su stvarni].
- 358 Osjetila i njihovi objekti smatraju se
Sastavljenima od elemenata,
A pošto su pojedini elementi
Nestvarni, isto su i ovi objekti.
- 359 Ako svaki je element različit
Slijedi da bi mogli biti vatre bez goriva,
Pomiješani bili bi bezodlični³
A ovo je istina za druge elemente.
- 360 Pošto elementi nestvarni su na oba
Ova načina, takva je i [njihova] skupnost,
Pošto skupnost je nestvarna
Takvi su ustvari i [tvarni] oblici.
- 361 Isto pošto svijest, osjećaji,
Saznanja i poticaji svaki
Nisu samo-opstojne zbiljnosti na bilo koji način,
[Užitci] nisu konačno stvarni.
- 362 Kao što smanjenje patnje
Zamišlja se stvarnim užitkom,
Tako odbijanje užitka
Također se zamišlja patnjom.
- 363 Tako prianjanje pronalaženju ugone
I odvojenosti od patnje
Treba napustiti jer inherentno ne postoje;
Stoga, za one koji tako vide ima oslobođenja.
- 364 Što vidi [stvarnost]? Konvencionalno kažu da
To je um, jer bez mentalnih čimbenika
Ne može biti uma, a [drugi um],
Kao nestvaran, ne može biti istovremen.⁴
- 365 Znajući tako istinski i ispravno
Da osjetilna bića su nestvarna,
Nepodložan [preporadanju] i bez zahvatanja, on
Napušta [patnju] kao vatra bez uzroka.
- 366 Bodhisattve isto koji vidjeli su tako,
Traže savršeno prosvjetljenje pouzdano,
Održavaju neprekidnost postojanja
Sve do prosvjetljenja samo kroz samilost.
- 367 Zbirke [zasluga i mudrosti] Bodhisattvi

- Podučavao je Tathagata u Mahayani,
 Neprihvaćenoj među zbunjenima
 Koji potcjenjuju Mahayanu.
- 368 Bilo kroz nepoznavanje vrлина i nedostataka,
 Ili kroz smatranje nepovoljnog povoljnim,
 Ili kroz nesklonost vrlinama,
 Oni potcjenjuju Mahayanu.
- 369 Onaj tko obezvrjeđuje Mahayanu,
 Znajući da povrijediti druge je pogrešno
 Ali da pomoći im je ispravno,
 Naziva se osobom koja nesklona je vrlinama.
- 370 Onaj tko obezvrjeđuje Mahayanu, izvor
 Svih vrлина po [tome što uči] uživanje
 Jedino u dobrobiti drugih, a ne traganje
 Za vlastitom, taj će se opeći.
- 371 Jedan s vjerom [u praznost, odbacuje ju] kroz pogrešno shvaćanje,
 Drugi je ljut [i odbacuje praznost] kroz odbojnost;
 Ako čak i vjernik će se opeći, što da kažem
 O onome koji nesklon je kroz preziranje?
- 372 Kao što objašnjeno je u medicini
 Da otrov se može istjerati otrovom,
 Kakve proturječnosti ima u izjavi da
 Škodljive istjeruje patnja?
- 373 Opće je poznato da motivacija
 Određuje praksu i da um je
 Veoma važan. Onda, kako čak i patnja ne bi koristila
 Onome koji daje podršku s motivacijom pomaganja drugima?
- 374 Ako čak i [u običnom životu] bol može donijeti buduću korist,
 [Prihvaćanje patnje] korisno za
 Sreću vlastitu i drugih sigurno će pomoći;
 Ova praksa je od davnina poznata kao izvrsna metoda.
- 375 Kroz napuštanje malih užitaka
 Nastaje veliko blaženstvo [kasnije];
 Videći veći užitek, odlučni
 Trebaju napustiti svoje male užitke [sada].
- 376 Da se takve stvari ne mogu činiti,
 Liječnici bi koji daju gorke
 Lijekove odavno nestali. Nije [razumno]
 Odbaciti [veliki užitek zbog malog].
- 377 Ponekad ono što se inače smatra štetnim
 Mudri smatraju korisnim;
 Opća pravila i njihove iznimke
 Razjašnjeni su u svim raspravama.
- 378 Tko bi pametan potcijenio
 Činove iz samilosti
 I savršenu mudrost objašnjene
 U Mahayani?
- 379 Uslijed velikog obima i dubine
 Mahayane, potcijenjena je
 Kroz neznanje onih bez prakse i lijenih,
 Koji neprijatelji su sebi i drugima.

- 380 Mahayana ima prirodu
Davanja, etike, strpljenja, napora,
Usredotočenosti, mudrosti i samilosti -
Kako onda može objasniti stvari loše?
- 381 Ciljevi drugih [postiču se] kroz davanje i etiku,
A vlastiti kroz strpljenje i napor,
Usredotočenost i mudrost uzrokuju oslobođenje,
Sažetak je to smisla Mahayane.
- 382 Ispunjenje ciljeva vlastitih i drugih i značenje
Oslobođenja, koje ukratko je izložio [u Hinayani]
Buddha, sadržani su u šest savršenosti,
Pa tako Mahayana riječ je Buddhhe.
- 383 Slijepi od neznanja ne mogu podnijeti
Mahayanu gdje Buddha podučava
Veliku stazu ka prosvjetljenju
Sastavljenju od zasluga i mudrosti.
- 384 Osvajač, kaže se, ima odlike nezamislive jer
Odlike [koje su mu uzroci] nezamislive su poput neba,
Stoga neka velika priroda Buddhhe [kao što je]
Objašnjena u Mahayani bude prihvaćena.
- 385 Čak je [Buddhina] etika bila onkraj
Dosega Šariputre, pa zašto se onda
Nezamisliva velika priroda
Buddhe ne prihvaća?
- 386 Učenja u Mahayani o nenastajanju
I o nestajanju u Hinayani ista su
Praznost, [pošto pokazuju da inherentno postojanje] nije stvarno
I da ništa [inherentno postojeće] ne nastaje;
Onda neka Mahayana bude prihvaćena [kao Buddhina riječ].
- 387 Kad praznost i velika priroda
Buddhe vide se tako razumno,
Kako može ono što uči se u dva vozila
Biti nejednake vrijednosti za mudre?⁵
- 388 Ono što Tathagata propovijedao je s naročitom
Namjerom nije lako razumjeti.
Pošto propovijedao je jedno kao i tri vozila
Trebao se u tome zaštititi kroz nepristranost.⁶
- 389 Nema greške u nepristranosti, ali greška je
Prezirati ju; kako onda u tom može biti vrline?
Zato oni koji žele sebi dobro
Ne smiju prezirati [nijedno učenje] Mahayane.
- 390 Pošto sve težnje, djela i
Posvećenja Bodhisattvi
Nisu objašnjeni u Šravakayani, kako bi netko
Postao Bodhisattvom kroz tu stazu?
- 391 [U Šravakayani] Buddha nije objasnio
Osnove za Bodhisattvino prosvjetljenje;
Koji je veći autoritet za ovo
Od Osvajača samog?
- 392 Kako može plod Buddhastva biti viši
[Ako ostvaren je] kroz stazu poznatu Šravakama

Koja ima osnove [Šravaka-prosvjetljenja], značenja
Četiri plemenite istine i pomoćna sredstva ka prosvjetljenju?

- 393 Teme zasnovane na djelima Bodhisattvi
Nisu ni spomenute u [Agama] sutrama,
Ali objašnjene su u Mahayani, zato ju oštroomni
Trebaju prihvatiti [kao riječ Buddhē].
- 394 Kao što jezikoslovac [prvo] nauči
Svoje učenike da čitaju abecedu,
Tako je Buddha učio svoje vježbenike
Učenja koja su mogli savladati.
- 395 Neke je podučavao učenja
Da obeshrabri grijeh,
Neke, učenja za postizanje zasluga,
Druge pak, učenja zasnovana na dvojnosti.
- 396 Neke je podučavao učenja zasnovana na nedvojnosti, neke
Podučavao je ono što duboko je i zastrašujuće plašljivima,
Obdareno suštinom praznosti i samilosti,
Sredstvo za ostvarenje [vrhovnog] prosvjetljenja.
- 397 Zato mudri trebaju iskorjeniti
Bilo kakvu odbojnost prema Mahayani
I njegovati naročitu vjeru
Da bi ostvarili savršeno prosvjetljenje.
- 398 Kroz vjeru u Mahayanu
I kroz prakse [u njoj] objašnjene
Vrhovno prosvjetljenje se ostvaruje
I usput svi užitci.
- 399 U to vrijeme [kad si kralj] trebaš usvojiti
Čvrsto prakse davanje, etike i strpljenja,
Koje su posebne propovjedane za laike
I koje imaju suštinu samilosti.
- 400 No, ukoliko kroz izopačenost
Svijeta teško je [u skladu s Dharmom] vladati,
Onda je ispravno da postaneš redovnik
Zbog prakse i veličine [kojoj to vodi].

Bilješke

1 Objekti drugih osjetila ne mogu biti tako spoznati, jer misao uživanja može uvažavati samo jedan objekt istovremeno.

2 Sadašnjost mora ovisiti o prošlosti i budućnosti da bi bila sadašnjost. No ako sadašnjost ne postoji u prošlosti i budućnosti, onda ne može doista ovisiti o njima. Ukoliko sadašnjost postoji u prošlosti i budućnosti, onda nije od njih različita.

3 Ako bi četiri elementa potpuno isproželi, oni bi izgubili pojedinačne osebnosti.

4 Postoji li um koji potvrđuje postojanje uma koji spoznaje stvarnost? Da postoji drugi um koji opaža prvi um i postoji istovremeno, mogao bi potvrditi istinsko postojanje prvog; no, svi umovi ovise o mentalnih čimbenicima i stoga su nestvarni; isto bi potvrda tražila potvrdu. Tako, samo se konvencionalno kaže da um vidi stvarnost.

5 Nejednakost bi bila smatrati jedno za riječ Buddhē, a drugo ne.

6 Ako uslijed složenosti Buddhinog učenja netko ne može razumjeti ga, nepristranost ili neutralnost je najbolje rješenje.